

Освітнє середовище як концепт інноваційної діяльності закладу освіти (скорочений варіант)

*Наша школа – це храм:
Творчості – для вчителів,
Мудрості – для школярів,
Надії – для батьків,
Віри в майбутнє України.*

Інформація про навчальний заклад

- Навчально-виховний комплекс «Школа-гімназія-ліцей» № 10 сьогодні – це 1200 учнів, 100 педагогів.
- НВК – центр експериментальної, науково-методичної роботи, соціального партнерства. В закладі реалізується науково-педагогічний проєкт «Інтелект України» та освітній проєкт всеукраїнського рівня «Я–дослідник».
- Педагогічний колектив школи працює над реалізацією науково-методичної проблеми «Системно-діяльнісний підхід в організації освітнього процесу – основа формування компетентної особистості».
- Головне завдання НВК – забезпечення високої якості освіти, що є запорукою майбутньої конкурентоспроможної особистості, успішної людини.
- Наш НВК живе у постійному творчому пошуку, пишається своїми учнями та вчителями. Педагогічний колектив закладу отримав звання «Школа сприяння сталому розвитку» на Всеукраїнському конкурсі-огляді, став переможцем в обласному конкурсі «Школа майбутнього» в номінації «Найкраща школа, в якій створена система партнерства дітей, педагогів, батьків і громадянськості в усіх сферах освітнього процесу та міському соціальному проєкті «Бюджет участі» м. Бердичева.
- Учні НВК беруть участь у реалізації проєктів екологічного спрямування «Глобальне вивчення та спостереження з метою поліпшення довкілля» («GLOBE»), культурологічного, превентивного «Рівний рівному» та соціального напрямків.
- Соціальне партнерство НВК з волонтерами Корпусу Миру США в освітніх проєктах «Молодіжний розвиток», «Викладання англійської мови як іноземної», вищим навчальним закладом (ЖДУ ім. І. Франка), владою та громадськістю забезпечує оновлення та покращення результатів освітнього процесу, а творчі здобутки колективу стають знаними в освітньому просторі міста, області та країни.

- Наш заклад стає сучасним не тільки за формою, а насамперед за змістом, освітній процес в якому здійснюється шляхом використання елементів модульно-розвивального навчання в поєднанні з педагогічними інноваціями та гуманістичними підходами, так як заклад є відокремленим підрозділом Всеукраїнського об'єднання «Асоціація гуманної педагогіки».
- Наші вихованці щороку здобувають перемоги у різноманітних конкурсах, турнірах, змаганнях, предметних олімпіадах з базових дисциплін усіх рівнів.

Створення освітнього середовища НВК – основа інноваційних перетворень у закладі

Нам потрібен світ, який придатний для дітей.

Якщо світ придатний для дітей,

він придатний для кожного.

(Із посилання дитячої делегації Генеральної асамблеї ООН)

Стратегія розвитку України передбачає досягнення європейських стандартів життя та підвищення конкурентоспроможності національної освіти і науки. На новому етапі розвитку сучасної школи досягти поставленої мети можливо тільки на основі ефективної взаємодії економіки, науки, освіти, залучення інноваційних технологій до всіх сфер діяльності суспільства. Соціальні очікування в області освіти пов'язані з формуванням життєвої компетентності особистості, яка знаходить вираз в її здатності вирішувати складні завдання в різних сферах життєдіяльності: пізнавальною, комунікативною, творчою, суспільно-політичною, дозвільною, професійною, в умінні будувати власну життєву перспективу. Процеси, що відбуваються в освіті, передбачають формування всебічно розвиненої, активної, ділової особистості, спроможної самореалізувати, самовизначити себе, а кінцевим результатом такої діяльності її є власна компетентність.

Застосування різних методологічних підходів до моделювання та проєктування освітнього середовища призвело до появи власної моделі освітнього середовища НВК, яка ґрунтується на інтегративності і полівекторності її складових та характеризується показником досягнень учасників освітнього процесу, а її змістовний компонент залежить від віку особистості.

Модель освітнього середовища НВК і її організаційні форми дають право стверджувати про специфіку взаємин, що склалася в закладі, інноваційні технології і оцінювати складові успішної самореалізації особистості.

Розширення інформаційного обміну та обміну досвідом в галузі освітньої практики та перспектива розвитку соціального діалогу дає можливість сучасній молодій людині почувати себе впевнено на ринку освітніх послуг, основою якого є соціокультурне середовище та власна активність особистості, а результатом – компетентність, що ґрунтується на мотиваційних ключових компонентах.

Комплексний підхід до організації освітнього середовища НВК створює можливості для розвитку компетентної особистості через реалізацію її основних компонентів, представлених у моделі, та становить основу для формування в майбутньому соціоприродної системи, здатної розв'язувати сукупність протиріч між особистістю та суспільством:

1. Вивчення позитивного досвіду закладів освіти із створення освітнього простору на локальному, регіональному та всеукраїнському рівнях.
2. Розширення соціального партнерства у сфері освіти з урахуванням стратегічних напрямів та пріоритетів НВК.
3. Вивчення ринку праці та моніторинг працевлаштування випускників.

Когнітивний компонент освітнього середовища передбачає володіння певними знаннями про світ та місце себе у ньому, про розвиток особистості для свідомого вибору способу власного життя. Таке партнерство мотивує його учасників на удосконалення управління якістю освіти. Основу для його формування становлять системність і наступність, що реалізується через практичну спрямованість, при цьому учні вчаться міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити, приймати рішення, аргументувати думку на матеріалі, пов'язаному із питаннями соціального розвитку. STEM-освіта сьогодні демонструє потужний науковий потенціал. Для її ефективної реалізації потрібно запровадити пошуково-дослідницькі підходи в процесі викладання навчальних дисциплін і розробити стандарти STEM-орієнтованого освітнього контенту.

Школа, як частинка реальної дійсності, виховує працею і устроєм життя відповідного соціуму. Освітній процес інтегрований з господарським, соціально-економічним, культурним і суспільним життям. Це і є виховання всім світом, що створює сприятливі умови для соціального досвіду і саморозвитку особистості, для активної соціалізації молоді. Реалізуючи механізми взаємодії, збільшуючи коло соціальних партнерів, НВК орієнтується на спільність форм, видів і змісту діяльності; на співпадіння інтересів у освітній політиці та її результатів, одночасно працює над формуванням об'єктивної самооцінки, використовуючи елементи само- та взаємооцінювання, рефлексію на різних етапах власної діяльності. Тому такий підхід до оцінювання розглядається у двох аспектах: як оцінка всіх видів діяльності учасників освітнього процесу загалом та як оцінка діяльності, що визначає якість соціальної поведінки.

Ціннісний компонент забезпечує формування в усіх учасників соціального партнерства в освітньому середовищі, зокрема в учнів, моделей поведінки, що відповідають потребам сучасного суспільства. Через формування цінностей відбувається розуміння соціальної дійсності. Поступове розширення освітнього середовища сприяє формуванню в учнів позитивного відношення до суспільства і себе у ньому, і як результат цієї діяльності – активна життєва позиція, що проявляється в реальних діях, вчинках, розуміння власного способу життя у світі, формуванню позитивної «Я»-концепції.

Діяльнісний компонент формується в учнів на основі навичок культури життєвого самовизначення через проєктну діяльність. Замість звичайної стандартизації впроваджується унікальність, індивідуальний підхід, поліваріативність, розуміння, що «кожному – своє». Саме STEM-освіта є таким напрямом, при якому в навчальних програмах посилюється природничо-науковий компонент у комплексі з інформаційними технологіями. Соціальне партнерство проявляє себе в НВК у обміні досвідом, в спільній реалізації освітніх проєктів і соціальних ініціатив на різних рівнях, у збереженні традицій, у вдосконаленні освітнього середовища школи. Саме через діяльність відбувається формування моделі ефективної взаємодії, що становить основу для життєвого досвіду особистості. Завдяки участі учнів НВК в різних всеукраїнських акціях, міжнародних проєктах, конкурсах, конференціях

відбувається розвиток соціальних якостей, знань, вмінь, навичок, що дає змогу особистості стати дієздатним учасником соціальних відносин.

У процесі розвивальної взаємодії всіх учасників освітнього середовища відбувається формування особистісного компонента. Так, спільна діяльність спонукає до впливу на соціальне життя в процесі міжособистісних контактів, сприяє набуттю індивідуального досвіду та розвитку відповідальності за результати спільної діяльності. Саме соціальне партнерство передбачає вміння співставляти свою поведінку з діями інших людей. А створення ситуацій успіху та вибору формує в учнів найціннішу людську якість—стійкість у боротьбі з життєвими труднощами і непорозуміннями.

Інтеграція діяльності розкривається у спільному проектуванні, організації, аналізі та корекції педагогічного середовища, в якому адміністратор, педагог, батьки та діти беруть колективну та індивідуальну, взаємну участь. Соціальне партнерство формується завдяки засвоєнню видів діяльності різноманітного характеру та забезпечує реалізацію стратегічної мети НВК через об'єктивне сприйняття власного досвіду в соціокультурному середовищі, що дає можливість досягти гармонії між суспільством і особистістю. Тому для вирішення даної проблеми в першу чергу вважаємо необхідним та важливим розвивати соціальне партнерство, мета якого – розвиток соціальної участі в управлінні освітою через реалізацію пріоритетних напрямків розвитку освіти, що сприяє покращенню якості освіти.

Робота з учнями будується на використанні у викладанні нових інноваційних підходів, які переносять акцент не на накопичення знань, а на формування технологій розумової праці учнів. Співпраця учителя і учнів, партнерство на занятті, спільний процес пізнання і відкриттів, постійне створення ситуації успіху – ось складові самореалізації учня в освітньому середовищі. Тому ми прагнемо, щоб дитина чи підліток не тільки володіли сумою знань зі шкільних предметів, але й усім досвідом демократичних відносин у суспільстві, навичками управління собою, своїм життям у колективі, вміннями брати відповідальність за свою діяльність. Для цього полівекторність діяльності нашої освітньої установи спрямовано на виховання готовності кожного учня до вирішення власних задач, визначення свого місця в житті, успішного розвитку і реалізації своїх нахилів і інтересів.

В результаті спільної діяльності ми виховуємо учнів з чіткою життєвою позицією, яка вміє вступати в партнерські відносини з представниками різних сфер суспільства та вікових груп. Саме такий освітній простір НВК забезпечує участь дитини в житті великої спільноти й успішну її соціалізацію.

Полівекторність STEAM-підходів у проєктній діяльності учасників освітнього процесу

*Досліджувати – означає бачити те, що бачили всі,
але думати так, як не думав ніхто...*

А. Сент-Дьорб'ї

Питання впровадження STEM-освіти у сучасній школі є надзвичайно актуальним, адже її мета полягає у цілеспрямованому створенні зв'язків між школою і соціальними практиками, між освітнім процесом і цілим світом в аспекті розвитку природних здібностей дитини, рівень яких визначатиме її успішну самореалізацію як під час навчання, так і поза школою. Учень не просто вчиться генерувати цікаві ідеї, але й відразу втілює їх у життя, навчається планувати свою діяльність, виходячи з поставленого завдання і наявних ресурсів, що обов'язково стане йому в нагоді у

реальному житті. Маючи невеликий досвід впровадження елементів STEM-освіти в навчальному закладі, можна безперечно стверджувати, що цей процес є поетапним. Перш за все, це пов'язано із віковими та інтелектуальними здібностями учнів, багажем їх знань, умінь та навичок. Але запровадити STEM-освіту в школі найкраще можна у профільних класах. У середній школі учні більше дізнаються про основні напрямки STEM, пов'язані із ними професії на основі метапредметності шляхом впровадження різних освітніх проєктів.

Запропонована теоретична модель навчального проєкту з використанням STEM-підходів, окрім розвитку креативного мислення учнів, формування їх дослідницьких компетенцій, включає в себе також сприяння кращій соціалізації особистості, бо розвиває навички співробітництва, комунікативності та творчості. Невід'ємною складовою реалізації представленої моделі є партнерство вчителів-предметників та організація метапредметного навчання. Проте модель не обмежує творчої ініціативи – педагог застосовує: гнучкість у відборі та розподілі навчального матеріалу відповідно до потреб, їх можливостей, доцільність вибору методів і засобів навчання (комп'ютерні комплекси, цифрові-вимірювальні лабораторії, навчально-методичні комплекти, аудіо-, відеоматеріали, дистанційні форми навчальної комунікації). Реалізація організаційно-методичних етапів моделі за основними напрямками STEM-освіти дозволяє формувати в учнів найважливіші якості особистості, які вирізняються у компетентних фахівців: уміння помітити проблему; уміння віднайти у проблемі якнайбільше можливих сторін і зв'язків; уміння поставити питання дослідження та шляхи його реалізації; гнучкість у розумінні нової точки зору і стійкість у відстоюванні власної позиції; оригінальність, відхід від шаблонних форм; здатність до перегруповування ідей та зв'язків; здатність до абстрагування або аналізу; здатність до конкретизування або синтезу; відчуття гармонії в ідейній організації та її реалізації. Отже, ця модель передбачає системний підхід до вивчення природничо-математичних дисциплін і сприяє розвитку інновацій, реалізації творчого потенціалу особистості та її допрофесійної підготовки.

Одним із ефективних засобів формування компетентностей є дослідно-проєктна діяльність НВК № 10. Виконання навчальних проєктів передбачає інтегровану дослідницьку, творчу діяльність учнів, спрямовану на отримання самостійних результатів під керівництвом учителя. У процесі вивчення різних тем окремі діти або групи упродовж певного часу розробляють навчальні проєкти. Учитель здійснює управління такою діяльністю і спонукає до пошуку вихованців, допомагає у визначенні мети, завдань навчального проєкту, орієнтовних методів/прийомів дослідницької діяльності та пошуку інформації для розв'язання окремих навчально-пізнавальних завдань. Під час роботи над проєктом вирішується ціла низка різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних завдань: учні отримують нові знання, уміння і навички, які знадобляться в житті; розвиваються мотивація, пізнавальні навички; формується вміння самостійно орієнтуватися в інформаційному просторі, висловлювати власні судження, виявляти компетентність. Проєктно-дослідна діяльність сприяє формуванню соціальних компетенцій, дозволяє пройти технологічний алгоритм від зародження інноваційної ідеї до створення комерційного продукту – стартапу, а також навчитися презентувати його. Загострення системної соціально-еколого-економічної кризи вимагає сьогодні швидкої зміни підходів у відносинах «людина–природа». Дієвим інструментом таких змін є екологічна освіта.

В її основу покладено нову триєдину соціально-еколого-економічну парадигму розвитку суспільства, мета якої — сприяти формуванню інноваційної, справедливої соціоприродної моделі особистості, визначення «підвищення рівня суспільної екологічної свідомості». Застосування проєктних технологій ми вважаємо важливим елементом та однією з умов створення екологічно орієнтованого середовища як механізму екологізації духовного простору особистості. Проєкт, як засіб реалізації STEAM-освіти у школі, дозволяє органічно інтегрувати знання дітей з різних дисциплін під час розв'язання реальних проблем, обумовлює їх практичне використання, генерує при цьому нові ідеї, формує всі необхідні життєві компетенції, зокрема полікультурні, соціальні. Проєктні технології дають можливість залучення школярів до вирішення екологічних проблем різної складності, це залежить від рівня екологічної обізнаності та культури школярів, зони відповідальності учнів. Але вільний вибір теми та співпраця у проєктах, міжвікове та міжсередовищне спілкування, відчуття значущості власних дій та вчинків активізують мотиваційну сферу дітей, підвищують емоційність сприйняття проблем довкілля, сприяють вихованню відповідальності, довіри, ініціативності. Надзвичайно важливою є залучення учнів до колективних дій, причетність до групи, в якій домінують екологічні цінності і яка сама є прикладом та результатом успішної екологічно доцільної діяльності.

Процес визначення мети, завдання, етапів проєкту, необхідних для його реалізації ресурсів сприяє усвідомленню учнями справжньої складності вирішуваних проблем, змушує до активної рефлексії щодо своїх можливостей зростання життєвого досвіду школярів. Усі ці фактори створюють психологічні засади для трансформації духовних цінностей дитини, руйнування її антропоцентричних стереотипів, сприйняття проблем природи як особистісних. Так відбувається поступовий перехід до суб'єктних відносин з довкіллям, формування екологічних інтересів, а відтак екологічних потреб у здійсненні екологічних вчинків. Таким чином, виконується головне завдання екологічного виховання — формується культура екологічної поведінки учнів як умова збалансованого розвитку соціоприродної системи. Проєктні технології екологічного спрямування набувають якості не тільки дидактичного, а й виховного засобу, що обумовлює екологічну орієнтацію шкільного середовища загалом, формування екологічних цінностей, свідомості та культури екологічної поведінки. Отже, проєктні технології сприяють утворенню ситуацій, в яких учні опиняються перед необхідністю вирішення екологічних проблем, змушені долати їх як перешкоду. Обставини спонукають школярів до екологічних вчинків, необхідних для вирішення суперечностей між існуючою ситуацією та бажаним станом речей. Тобто створюються умови для усвідомлення дітьми власних екологічних потреб та можливостей їх реалізації в процесі екологічно доцільної діяльності (встановлення логічного зв'язку між потребами, мотивацією та поведінкою). Проєктна діяльність у нашому НВК успішно поєднується з дослідною, тому що діти – природжені дослідники, невтомні й старанні, спостережливі й допитливі. Потрібно тільки використовувати ці особливості для цілеспрямованого розвитку спеціальних знань і вмінь, необхідних у проєктній діяльності: рефлексивні вміння, пошукові (дослідницькі) вміння, комунікативні вміння, розвиток умінь і навичок експериментування, презентаційні вміння і навички. Основне завдання таких проєктів «пристрасті» – стимулювати допитливість і підтримку інтересу до навчання і пошуку знань, мотивація до самостійних досліджень, створення

простих приладів, конструкцій тощо. Впровадження в освітній процес STEM-інструментарію дозволяє сформувати в учнів міжпредметні компетентності, визначає подальшу життєтворчість дитини, наближає зміст різноманітних сфер науково-технічної діяльності людського суспільства до сучасності.

Крім того, використання STEM-підходів у проектній діяльності не лише сприяє розвитку критичного мислення, формує компетентності дослідника, а й сприяє кращій соціалізації особистості, тому що розвиває комунікативні, творчі навички, вчить учнів співпрацювати. Практично-творча діяльність в освітньому просторі STEM – це спосіб допомогти сьогоднішнім дітям завтра стати новаторами, цілеспрямованими, творчими і надійними ланками команди, суспільства, країни. Така система освіти вчить жити в реальному швидкозмінному світі, вміти реагувати на зміни, критично мислити, бути творчою особистістю.

Гармонійний розвиток молодших школярів в умовах інноваційного освітнього середовища

*Крім законів спадковості,
треба паралельно вивчати виховуюче середовище,
тоді, можливо, не одна загадка знайде своє рішення.*
Януш Корчак

Реформування системи освіти, збагачення її концептуальних, структурно-організаційних основ у контексті соціально-економічних перетворень, які відбуваються в Україні, насамперед пов'язане з вдосконаленням системи початкової освіти. Учні початкової школи мають прямі опосередковані зв'язки з природним, соціальним, навчальним, ігровим, технологічним і психопедагогічним середовищами. Вихованість, навченість сучасної дитини – результат не лише діяльності вчителя, а й впливу всіх перелічених середовищ.

Створення інноваційного освітнього середовища для розвитку особистості, здатної до самореалізації, – основне завдання нашого навчального закладу, в якому формуються оптимальні умови, фактори, необхідні для успішного функціонування освітнього процесу. Усвідомлюємо, що провідна роль у створенні освітнього середовища належить педагогові. Переконались, що освітнє середовище разом зі зміною соціального оточення теж динамічно трансформується, тому педагоги спроможні його змінювати адекватно новим вимогам лише за умови власного професійного зростання. Ефективність освітнього середовища, перш за все, передбачає наявність умов, наближених до тих, які були в дитинстві, коли навчання, відкриття нового давалося легко й швидко завдяки невимушеній обстановці. Одним із важливих чинників для розвитку самовизначення і самоактуалізації дітей є забезпечення можливості здійснювати вибір у класі і, відповідно, приймати самостійні рішення, усвідомлюючи при цьому їх наслідки. Такі можливості для вибору вчителі можуть легко знайти впродовж навчального дня – це і вибір навчальних матеріалів, підходу до вирішення проблеми, місця за столом, де вони хочуть працювати та відпочивати. З перших днів перебування дитини в школі досвідчені вчителі нашого НВК організують навчальні осередки в класних кімнатах таким чином, щоб мати змогу спостерігати за діяльністю дітей, а діти мали можливість безпечно переміщуватися і мати доступ до розвивальних матеріалів, та відображають навчальні потреби й інтереси дітей, адже це

мобілізує активність дитини, здатність її до саморозвитку, формування цілісної картини світу. Організація навчальних осередків здійснюється для забезпечення дослідницької діяльності дітей, для формування самостійності, для організації роботи дітей в парах, у малих групах, а також індивідуально. У навчальних центрах проводяться різні види навчальної діяльності завдяки наявних тут різних навчальних матеріалів.

Учителі початкової школи нашого НВК – активні учасники освітнього процесу, наставники, що вміло організують і реалізують оптимальні умови навчання, розвивають творче і критичне мислення, включають ігрову діяльність, створюють конкретні ситуації для застосування знань і вмінь учнів, здійснюють формувальне оцінювання навчальних досягнень. Крім того, педагоги зорієнтовані на збереження не тільки фізіологічного, а й психологічного здоров'я учнів. Адже на психологічне здоров'я учнів визначальний вплив має емоційна комфортність середовища перебування, зокрема врахування у навчально-виховному процесі психологічних та індивідуальних закономірностей розвитку особистості.

Школа І ступеня є відокремленим підрозділом Всеукраїнської культурно-освітньої асоціації гуманної педагогіки, які ставлять за мету створити гуманістичне розвивальне середовище, в якому дитина сприймається як носій Світла, як космічне явище. Вчителі початкових класів творчо впроваджують в освітній процес новосферні педагогічні ідеї Ш.О. Амонашвілі. Робота щодо створення гуманної аури закладу простежується впродовж усього освітнього процесу. Діти є активними творцями уроку, активно взаємодіють для досягнення спільної мети. У такому освітньому середовищі є баланс між навчальними видами діяльності, ініційованим вчителем та видами діяльності, ініційованими дітьми. Таке середовище забезпечує можливості дітям робити власний вибір, можливості для розвитку нових та удосконалення наявних практичних навичок, отримання нових знань, розвитку свого позитивного ставлення до інших.

На духовний і всебічний розвиток молодших школярів впливає значною мірою і мовне середовище, стиль спілкування, правильне мовлення вчителя, комунікативні дружні стосунки. Вчителі школи І ступеня приділяють велику увагу формуванню мовної компетентності учнів: працюють з обдарованими учнями, готуючи до конкурсів, олімпіад (про результативність такої роботи свідчать неодноразові перемоги наших вихованців у міських та обласних конкурсах знавців української мови імені П. Яцика). Ефективними прийомами роботи щодо збагачення активного словника учнів виявились «стіна слів», створення інтелект-карт, застосування ротаційної моделі Daily 5 в освітньому процесі учнів початкової школи.

Участь дітей в організації освітнього середовища класу допомагає сформувати у них почуття відповідальності і того, що класна кімната належить саме їм. Іншими словами, діти беруть участь в організації своєї навчальної домівки. Вчителі нашого НВК заохочують дітей брати участь у прийнятті рішень щодо того, де розмістити навчальні матеріали, як оформити клас, визначення відповідальних за ту чи іншу роботу. Діти допомагають розвішувати таблички з назвами навчальних центрів чи навчальних матеріалів, складати розклад робіт, робити календарі днів народжень, займатись оформленням вікон, дверей, складають правила класу.

Такий підхід до створення інноваційного середовища важливий ще в одному – у створенні шкільної культури. Школа перетворюється на «спільноту

небайдужих» –місце, де учні відчувають, що їх шанують, ними цікавляться, де вони відчувають зв'язок з однокласниками, вчителями та самою школою. Широко застосовуються методи викладання, засновані на співпраці (ігри, проекти (соціальні, дослідницькі)). Учні залучаються до спільної діяльності, що сприяє їхній соціалізації та дозволяє успішніше оволодівати суспільним досвідом.

Важливим складником системи формування нового освітнього середовища є чітке бачення результатів педагогічного партнерства, в основі якого відповідні цінності, зазначені в Концепції Нової української школи. У нашому закладі батьки –активні учасники освітнього процесу. Вони залучаються до проведення виховних заходів, авторських уроків, навчальних проєктів, спортивних змагань, квестів. Тісна співпраця допомагає розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Освітній простір ШАП – практична форма професійного самовизначення, яка ціннісно-орієнтована на компетентну особистість

Час, що наближається, – це епоха інтелектуального працівника, який, крім формальної освіти, володіє ще й практичним застосуванням знань та навичками неперервного навчання».

Петер Дракер

Інноваційні процеси в сфері освіти вимагають створення інноваційного освітнього середовища, спрямованого на реалізацію стратегічних цілей і завдань розвитку освіти згідно з основними положеннями НУШ. Тільки інноваційна за своєю сутністю освіта може виховати людину, яка живе за сучасними інноваційними законами глобалізації, є всебічно розвинутою, самостійною, самодостатньою особистістю. Ядром освітнього простору виступають освітні цінності, які включають як цінності учасників освітнього процесу, так і цінності-норми, зумовлені рівнем розвитку суспільства. Під впливом освітніх цінностей здійснюється діяльність системи освіти, формуються норми поведінки.

Процес підготовки конкурентоздатної молоді до вибору професії і його супровід впродовж усього її економічно активного життя повинен стати провідним напрямком розвитку сучасної освіти. Одним із засобів розв'язання цієї соціально-економічної проблеми є проєктування єдиного освітнього середовища з формування профорієнтаційно значущих компетентностей учнів старшої школи засобами професійної орієнтації. Потенціал освітнього середовища як засіб підвищення якості освіти використовується в педагогічній практиці НВК досить широко. Теоретичні знання та практичні вміння, орієнтовані на профорієнтацію, є одним з завдань шкільних клубів підприємництва.

У 2014–2015 навчальному році наш НВК долучився до українсько-польського проєкту «Шкільна академія підприємництва». Мета проєкту: реалізація завдань, котрі мають на меті підвищення рівня освіти і професійної кваліфікації молоді через запровадження елементів підприємницької освіти в школі. Тому метою роботи Шкільного Клубу Підприємництва «Бердос» у НВК № 10 є створення Шкільної Академії Підприємництва, на основі якого здійснити

розробку відпрацювання, налагодження, впровадження ефективних методичних засобів та технологій формування в учнів, які є членами клубу, ключових компетентностей через освітнє середовище.

Основні напрямки діяльності клубу: поглиблення знань у сфері підприємництва, розвиток економічного мислення, сприяння соціальній активності молоді, формування навичок ефективної взаємодії в команді, ініціативності та підприємливості. Ініціативність та підприємливість означає здатність особи втілювати ідеї у життя. Вони становлять підтримку для індивідуальних осіб не тільки в їхньому щоденному та суспільному житті, а також на роботі, допомагаючи їм усвідомлювати контекст їхньої праці і здатність використовувати шанси; вони є підставою для більш конкретних знань, вмінь та навичок, потрібних тим, хто займається або бере участь у громадській чи торговій діяльності. «Ініціативність» та «підприємливість» входять до складу 7 ключових компетентностей загальноєвропейських рекомендацій.

Впровадження проєкту передбачає тісну співпрацю всіх учасників навчально-виховного процесу: працівників школи, позашкільних закладів, відділу освіти, методичного кабінету, виробничих підприємств та організацій, громадськості, органів місцевої влади, батьків, які і є складовою частиною освітнього середовища.

Завдання проєкту реалізуються за допомогою таких основних форм соціального партнерства:

- проведення спільних консультацій та допомога підприємств, що виступають у ролі наставників;
- ведення колективних переговорів з укладення договорів і угод;
- участь усіх членів клубу в організації та управлінні.

Стаючи учасниками проєкту, школярі спробують себе в різних соціальних ролях, що сприятиме їхній подальшій успішній соціалізації в суспільстві. Пропонований новий підхід до проблем професійної підтримки учнівської молоді, у контексті невизначеної (невідомої) перспективи розвитку ринку праці, вимагає від педагогічних працівників та цілих структур, котрі над цим працюють, відкритості, навичок користуватися допомогою, творчості, а також постійного розвитку навичок соціального партнерства в новому освітньому середовищі. Учні, котрі навчаються за допомогою активної діяльності, здобудуть багато навичок: аналіз ситуації, перемовини та прийняття рішення, планування заходів для збору інформації, котра була би влучною в оцінці ситуації.

Шкільний клуб дає можливість отримати більше інформації про себе та власні сильні сторони, щоб правильно обрати подальший професійний розвиток, створює такий освітній простір, у якому особистість усвідомлює свою суспільну значущість і через систему ціннісних ставлень набувала досвіду взаємодії з соціумом.

Принципи розвитку життєвих компетентностей в новому освітньому середовищі:

1. Ознайомлення з різноманітними сферами виробничої і громадянської діяльності людей, з творчою діяльністю людей різних професій.
2. Розвиток інтересів у певній галузі знань, які частково є джерелом професійних, наукових і мистецьких інтересів.
3. Розвиток інтересів до технічної творчості, моделювання, створення умов для розвитку загальних і творчих здібностей членів клубу, винахідництва.

4. Сприяння інтелектуальному, емоційному та естетичному розвитку членів клубу, формування вмінь відчувати, розуміти і творити прекрасне.
5. Стимулювання творчого самовдосконалення членів клубу завдяки самоосвітній діяльності та створення умов для самовираження у різних видах діяльності.

Настає ера інформаційного, постіндустріального суспільства, коли обмін ідеями, технологіями, їх взаємовикористання є необхідною умовою розвитку сучасного суспільства. Одним з інноваційних освітніх інструментів навчання, які суттєво підвищують знання та навички молодих людей у започаткуванні та веденні підприємницької діяльності; втілення в життя нових ідей та підходів до навчального процесу; формування у підростаючого покоління ініціативності та підприємливості, є стартапи [4, с. 145]. Проведення ярмарок сартапів в різних номінаціях є однією з форм роботи клубу. Успішні, креативні підприємці міста, батьки та учні можуть познайомитись з кращими стартапами.

Діти – це сенс життя та основна цінність, навколо якої мають об'єднуватися зусилля всіх. Таким чином, освітнє середовище навколо ШКП ми можемо розглядати як ефективний засіб формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фахівців, оскільки різноманітність і структурованість освітніх ресурсів дозволяють використовувати різні форми організації роботи членів клубу, стимулювати їх до творчості, спонукати учнів до аналітичної діяльності, використовувати інформаційно-комунікаційні технології тощо.

Список використаних джерел

1. Вільні вікі-енциклопедії в мережі Інтернет.
2. Виховний потенціал початкової школи: посібник для вчителів і методистів початкового навчання. Савченко О.Я. – К.: Богданова А.М., 2009 р.—226 с.
3. Войтків Г.В. Розвиток творчості учнів засобами STEM-освіти // Наукові записки Малої академії наук України: зб. наук. праць. – К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2016. – Вип. 8. – С. 223–231.
4. Гончарова Н.О. Професійна компетентність учителя в системі навчання STEM // Наукові записки Малої академії наук України: зб. наук. праць. – К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2015. – Вип. 7. – С. 141–148.
5. Гораш К. Інноваційні складові особистості сучасного педагога // К. Гораш /Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2014. – № 10 (Ч. 1). – С. 171–179.
6. Емоційний інтелект/ Даніель Гоулман; пер. з англ. С.-Л. Гумецької. – Х.: Віват, 2018.– 512 с.
7. Іщенко В. Інноваційне забезпечення педагогічного процесу через проєктну діяльність // Проєктна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: Науково-методичний посібник / За редакцією С. М. Шевцової, І. Г. Єрмакова, О. В. Батечко, В. О. Жадька. – К.: Департамент, 2008. – 520 с.
8. Лернер П. Проєктування як основний вид пізнавальної діяльності школярів (на прикладі освоєння ПГ «Технологія») / П. Лернер // Завуч. – 2003. – № 7. – С. 6–10.

9. Назаренко Г. А. Передовий педагогічний досвід у контексті інноватики / Г. А. Назаренко // Післядипломна освіта в Україні. – 2010. – № 2. – С. 32–34.
10. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
11. Патрикєєва О.О. Актуальність запровадження STEM-навчання в Україні // Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садочком, 2015. – Вип. 17–18 (41) С. 53–57.
12. Проблеми всебічно розвиненої особистості. Сухомлинський О.В. – Вибр. тв.: у 5 т. –К.: Рад.школа, 1976. – Т.1. – 651 с.

